

O JUBILEJNEM BIENALU ILUSTRACIJE BIB V BRATISLAVI (Dom kulture, 5. IX. – 31. X. 1997)

Na 16. bienalu ilustracije v Bratislavi je sodelovalo 46 držav z vseh celin. Razstavljenih je bilo več kot 3000 originalnih ilustracij, sodelovalo pa je 274 avtorjev, kar je največ v tridesetletnem obdobju največje razstave te vrste na svetu.

Nagrade so prejeli: Grand prix Francozinja MARTIN JARRIE, Zlato jabolko BIB 97 Francozinja ISABELLE CHATELLARD, Japonca TOSHIO KAJIYAMA in TAKASHI KITAMI, Nemka SUSANNE JANSSEN in Avstrijka LINDA WOLFGRUBER. Plakete BIB 97 so pripadle: Holandcu HARRIE-JU GEELU, Nemcu WOLFGANGU SLAVSKEMU, Švicarjema JORGU MÜLLERJU in JURGU OBRISTU in Italijanu ROBERTU INNOCENTIJU.

Osrednjo razstavo vseh sodelujočih so spremljale avtorske razstave nagrajencev iz zadnjih let: Klauza Ensikata, Jorga Müllerja in Johna A. Rowa, poleg njih pa v januarju 1997 umrlega Albina Brunovskega.

Slovaški slikar, grafik in ilustrator **Albin Brunovsky** je bil eden glavnih ustanoviteljev BIB-a in organizator njegovih simpozijev, razpravljalec na njih in vzgojitelj vrste mladih slovaških ilustratorjev. Po obsegu skromna spominska razstava ga je predstavila kot slikarja, grafika in ilustratorja.

Klauza Ensikata, dobitnika Medalje Hansa Christiana Andersena v letu 1996, smo na razstavi spoznali kot avtorja obsežnih, kronološko prikazanih ciklov v črnobelih in barvnih ilustracijah. Avtor je izjemen po svoji natančni risbi, domiselno preneseni v svet pravljичnosti in humorja.

Jorg Müller, nagrajenec knjižnega sejma v Bologni 1996 in na BIB 97 je razstavil monumentalno občutene po-

dobe v tehniki klasične in t.i. filmske risbe, akrila in kolaža za moderno pravljico brez besed. Zanj je uporabil Andersenov pravljico *Stanovitni kositrni vojak*. Večpomenska pripoved dobiva v slikah pri našem umetniku namesto lju-bezenske zgodbe izstopajoči ekološki in socialni značaj.

Svojska umetniška osebnost **John A. Rowe**, slikar, oblikovalec, scenograf in ilustrator otroških knjig, ki zanje občasno piše tudi besedila, je bil predstavljen z izrazito slikarsko ilustracijo lastnega besedila v prefinjenem, pretežno temnem zelenem koloritu. Na gladko obarvane ploskve je slikar vrstil plastično oblikovane humoristične živalske figure, ki so metale po ploskvi dolge sence. Avtorjev rafinirani izraz je privlačil, kot smo videli, tako otroke kot odrasle.

Na osrednji razstavi smo spoznali najrazličnejše tehnike oblikovanja ilustracij (risarskih, slikarskih, grafičnih in reliefnih). Ob tem smo pogrešali nekatera najbolj znana ilustratorska imena, kot na primer: Dušana Kallaya, Štepana Zavrela, Květo Pacovsko, Ivana Gantscheva, Jozefa Wilkona, Mario Battaglio, Elisabeth Zwerger, Johna A. Rowa itd. So njihovi odsotnosti botrovali morda problemi, ki so spremljali zadnji dve bienalni prireditvi? BIB se je namreč po znanih spremembah po letu 1989 znašel v hudih težavah in kar nekaj časa iskal v novih razmerah svoje nekdanje mesto. Tako so se organizatorji priprav na zadnji bienale in simpozij lotili z vso resnostjo in velikimi ambicijami. Na njem so domači in tuji strokovnjaki z likovnega in literarnega področja v referatih in koreferatih razpravljali o vrsti problemov,

ki danes spremljajo ilustracijo in otroško oziroma mladinsko knjigo na sploh. Med razpravljalci sta bila tudi ilustratorja Klaus Ensikat in Jorg Müller.

Slovenijo so na razstavi v Bratislavi zastopale: Mojca Cerjak, Irena Majcen, Marija Lucija Stupica, Marlenka Stupica, Alenka Sottler in Dunja Zupančič.

Mojca Cerjak v razstavljenih ilustracijah za *Pravljico, ki se je izgubila* Simone Čufer (Založba Mladinska knjiga, Ljubljana, 1996) nadaljuje svoje barvito oblikovanje podob, uvaja nekatere novosti v kompozicijskem in plastičnem predstavljanju posameznih objektov, njene figure odraslih pa so še vedno otroci s tipiziranimi izrazi. Verjamemo, da bo preko trdno grajene opreme interierjev lahko dosegla tudi večjo kompaktnost in trdnost figur.

Izrazita koloristka vehementnih potez z dramatičnim podtonom govori iz ilustracij **Irene Majcen** za *Beowulfa* (Kevin Crossley-Holland, DZS, Ljubljana, 1996) Razgibane kompozicije posameznih ilustracij, kontrastiranje bližnjih in daljnih pogledov, ustvarjanje svetlobnih efektov z barvo in igra barvnih črt in ploskev vplivajo na način upodabljanja, ki je bližji odraslim kot otrokom, vendar je vsebinsko pogojen v staroangleškem epu in zdi se, da tudi v osebnostni naravnosti slikarke.

Alenka Sottler je za BIB 97 prispevala barvne podobe za *Ure kralja Mina* Bine Štampe-Žmavc (Založba Mladinska knjiga, Ljubljana, 1996). Zgodnjerenesančno občuteno upodabljanje figur in interierjev s težkimi zavesami ob straneh, s pogledi skozi okna ali na aleje dreves s sprevedi lovcev simbolno predstavlja čas in njegovo odtekanje. Pastelni kolorit, drobno črtkane poteze čopiča, voluminozno oblikovanje človeških in živalskih figur s pomočjo barve, senc, ki jih mečejo v prostor predmeti in figure, ki kljub vsej izdelanosti učinkujejo kot lutke, vse govori o slikarkini izraziti likovni nadar-

jenosti in poglobljenosti v pisateljčino pripoved.

Z ilustracijami za *Mojo dolino* Kristine Brenkove (Založba Mladinska knjiga, Ljubljana, 1996) se je predstavila **Marlenka Stupica**. Umetnica dosega pravljličnost sveta ob formalni dodelanosti njegovega upodabljanja. Modeliranje z odenki v isti barvi ustvarja plastičnost in prostorsko poglobljenost figur in predmetov. Pisateljčini spomini dobivajo v slikarkinem »prevajanju« besed prepričljiv nostalgičen prizvok, ki ga poraja čas.

Marija Lucija Stupica je v miniaturnih slikah za romantično zgodbo *Hrestač in mišji kralj* E. T. A. Hoffmanna (DZS, Ljubljana, 1996) oživila svet igrač in »živim« osebam nadela porcelanasti zven. Tako je dosegla skrivnostnost in rahlo strašljivost naslikane pravljice, ki je značilna za Hoffmanna in spominja tudi na slikarkino doživljanje otroštva. Ujete v prefinjen kolorit prevladujočih rjavih tonov dobivajo podobe starinsko patino in posredujejo občutje osamljenosti in življenjske odmaknjenosti.

Ilustracije **Dunje Zupančič** za zgodbo *Maček Vini in muca Maruca* Igorja Palčiča (Založba Kres, Ljubljana, 1997) so na razstavi žarele v močnih kontrastnih barvah, barvitih dekorativnih strukturah ozadij in vanje vključenima protagonistkama žalostno-vesele zgodbe.

Le Mojca Cerjak se je na razstavi predstavila z izrazito otroškimi ilustracijami, za razliko od drugih naših že omenjenih slikark, katerih ilustracije so neglede na literarne predloge bolj blizu odraslim kot otrokom. Pravilneje bi jih imenovali knjižno slikarstvo.

Eden od vzrokov, da naše slikarke na bienalu v Bratislavi niso prejele nobene nagrade, tiči morda v tem, ker je žirija nagrajevala predvsem inovativnost na ilustratorskem področju in se s tem približala stališčem žirije, ki je izbirala nagrajence na razstavi ilustracij ob bolonjskem knjižnem sejmu.